

DISTRIBUȚIA TERITORIALĂ A ACCIDENTELOR ȘI A TRAUMATISMELOR RUTIERE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Svetlana COCIU, Serghei CEBANU

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Republica Moldova

Autor corespondent: Svetlana Cociu, e-mail: svetlana.cociu@usmf.md

Cuvinte-cheie: traumatisme rutiere, accidente rutiere, registru, prevenție.

Introducere. În povara globală a bolilor, traumele sunt responsabile de 7,6% dintre decese. În categoria traumatismelor, violenței și autovătămării, traumatismele rutiere domină cu 34,8%, fiind urmate de căderi (18,8%) și de autovătămări (16,3%). În Republica Moldova, traumatismele rutiere ocupă locul II printre cauzele de deces din categoria traumelor și otrăvirilor.

Scopul acestei cercetări a fost analiza în dinamică a traumelor rutiere în profil teritorial cu identificarea zonelor killer și argumentarea unor măsuri specifice de prevenire și de menținere a siguranței rutiere.

Material și metode. A fost efectuat un studiu retrospectiv, descriptiv privind analiza și distribuția teritorială a accidentelor rutiere în populația Republicii Moldova. Au fost folosite datele cu privire la situația accidentară din „Registrul de stat al accidentelor rutiere” al Inspectoratului Național de Securitate Publică pentru perioada anilor 2014-2019 și datele cu privire la numărul șoferilor segregate pe gen, vârstă și raioanele țării din cadrul Agenției Servicii Publice. Au fost aplicate metodele mixte de cercetare, Excel, ArcGIS Pro și scheme de culori gradate monocromatice cu distribuția datelor în quartile.

Rezultate. În structura mortalității prin accidente rutiere (AR) în profil teritorial, cea mai mare rată s-a înregistrat în RDD UTA Găgăuzia – 20,8% (Î95% 0,5-42,1), urmată de RDD mun. Chișinău – 14,7% (Î95% 3,9-33,2), RDD Nord – 14,4% (Î95% 4,0-32,7) și RDD Centru – 14% (Î95% 4,2-32,2). Cea mai mică rată a mortalității prin accidente rutiere s-a înregistrat în RDD Sud – 12,5% (Î95% 4,8-29,9). Prevalență Ceadâr-Lunga – 26,1%, Sângerei – 20,2%, Comrat – 20% și Strășeni – 18,3%. În baza de date proprii pentru perioada 2014-2019 sunt înregistrate 13117 de AR, media anuală fiind de 2185,8±116,88. În mun. Chișinău s-au înregistrat 51,3% (Î95% 50,08-52,47) de cazuri, în mun. Bălți – 3,8%, în Criuleni – 3,7% și în Orhei – 3,3%. În perioada analizată au fost înregistrate 24402 mii de încălcări ale regulamentului de circulație rutieră. În total, 21920 de persoane au avut de suferit de pe urma AR, în medie 3653,3±126,84 de persoane au suportat diverse traumatisme, inclusiv decese, dintre care 1336,5±99,44 persoane de gen feminin și 2295,7±52,38 de gen masculin. Participanții la trafic, cu sau fără traumatisme, au fost implicați în AR cu participarea mai multor mijloace de transport în 39,3% (Î95% 38,07-40,61) din cazuri, cu participarea vehiculelor și a pietonilor în 32,8% (Î95% 31,43-34,11) și cu participarea unui singur vehicul în 27,9% (Î95% 26,50-29,27). Pietonii, conducătorii auto și pasagerii sunt printre grupele vulnerabile. Au fost întocmite nouă reprezentări cartografice cu evidențierea cromatică a zonelor killer cu distribuția teritorială a AR segregate pe vârstă, gen, grupe vulnerabile raportate la numărul total de AR, numărul total de șoferi și numărul total de populație.

Concluzii. Datele obținute și reprezentările cartografice ale zonelor killer întocmite vor fi luate în considerare de organele competente și se va argumenta necesitatea întocmirii unui registru pe traume, cu date comparabile cu alte țările, și a campaniilor de informare, de comunicare și de educare a comunității privind siguranța rutieră la nivel național.